

nik Ant. Zucchini pa je dobil 5 glasov. — Napredni slovenski deželni goriški poslanci so se sešli v četrtak, 26. m. m. v Gorici ter so se združili v „Slovenski klub“, ki ima obsežen program. Vstop v klub ni zabranjen drugim slovenskim deželnim poslancem, ki hočejo skupno delati za rešitvi blagor slovenskega naroda na Goriškem. Klub šteje sedaj 9 članov.

* **Državni zbor** je imel 2. aprila zopet sejo. Vlada je predložila naznanjene vloge o rekrutah in o ustanovitvi ministrstva za delo, vse predloge nujnim potom. Za zakon o zvišanju števila rekrutov pri deželnih brambi za 4740 mož zahteva takoj prvo čitanje. Pogajnik je utemeljeval nujni predlog o splošnem kontingentu vojaških novincev; nujnost opravičuje z dolgotrajnim zasedanjem proračunskega odseka in z gospodarsko škodo, ki bi jo imeli vojni obvezanci in njih družine zaradi negotovosti. Dr. Diamand vpraša predsednika, kaj je za legitimacijskim odsekom, ki nič ne dela, dasi poteče meseca junija termin, ko mora biti preiskava volitev končana. Ali odgovarja resnobni zbornice, da doslej še ni bilo priložnosti, razpravljati v odseku le o enem mandatu, o katerem je nesoglasje? Ali naj zbornica svojih lastnih zakonov ne respektira in da dovoli politični kupčijo z najvažnejšimi konstitucionalnimi pravicami? Konec bo ta, da se bo sprejelo mandate, ki so pridobljeni na zločinski način. Predsednik dr. Weidkirchner odgovarja, da ima načelnik legitimacijskega odseka nalogo, storiti, kar je potrebno, da izvrši odsek svojo dolžnost. (Načelnik legitimacijskega odseka je dr. Šusteršič.) Če legitimacijski odsek ne stori svoje dolžnosti, bo po preteku termina predsednik dal vse referate, ki se tičejo prčestiranih volitev, na dnevni red. Fresl je vprašal predsednika o znižanju sladkornega davka.

* **Novi volilni red za Štajersko** je stopil v veljavo. Ta predpisuje tajno volitev po glasovnicah. § 3. se glasi: Vsak volilec odda ob enem z legitimacijo glasovnico, na kateri so zapisana imena onih mož, kateri bi naj prevzeli po njegovi želji odborniška in namestniška mesta; sme jih pa zapisati le toliko, kolikor odborniških in namestniških mest šteje volilčev volilni razred. Veljavne so pa samo one glasovnice, katere je izdal občinski urad in nosijo uradni občinski pečat; vse druge so neveljavne. Ako kdo glasovnico izgubi ali je dotična nerabljava, jo dobi pred volitvijo v obč. uradu in med volitvijo celo pri volilni komisiji. Predsednik prečita z legitimacije glasno ime volilea, prevzame od volilea zloženo glasovnico in jo vrže v posodo za glasovnice.

* **Dopusti ob žetvi.** Vojno ministrstvo je izdalo načelne določbe v zadevi dopustov: Kar se tiče časa, se imajo dopusti dati le v glavni dobi žetve. Že zaradi vojaške izužbe ne gre raztegniti dopustov na celo leto. Glavna doba žetve se določi od posameznih krajevnih vojaških poveljstev po krajevnih razmerah, in sicer enotno za celo okrožje voja (kora). Le tam, kjer obstoje krajevine razlike v okrožju voja, se določijo dopusti različno pri raznih vojaških krdeh. — Po številu so dopusti omejeni. — Dopust traja tri tedne. Čez to dobo se dopusta ne sme dovoliti. Dopusti se smejo dati le v resnici potrebnim, zato je treba potrdila politične oblasti, v prvi vrsti pridejo v poštev kmetijski sinovi. V krajih, kjer vladajo baš ta čas nalezljive bolezni, se dopusti ne sme dovoliti. Vojno ministrstvo se pogaja z upravami raznih železnic, da bi doseglo za dopustnike znižanje voznih cen, in sicer v oni visokosti, kakor so jih deležne vojaške osebe izven službe. Letošnji dopusti bodo samo poizkusni in naj dokažejo, ali so res v korist kmetijstvu ali ne. Od uspehov in izkustev letošnjega leta je odvisno, ali se uvedejo ti dopusti kot stalna naprava.

* **Denarna pomoč rezervistom.** Vlada je prijavila državnemu zboru zakon, s katerim se odreja denarna pomoč rezervistom in nadomestnim rezervistom, ko bodo pozvani na vojaške vaje.

* **V proračunskem odseku poslanske zbornice** je naglašal poslanec Adler potrebo narodnega mira. Novi jezikovni zakon naj omogoči, da bo vsak zaslišan in sojen v svojem jeziku. Ministrski predsednik Beek je imel daljši govor, poudarjaje, da je sedanje stanje glede rabe jezikov na Češkem nevdržljivo ter v škodo pravosodstvu, in potreba je, da nastopi red, ki bo obsejal vsa polja jezikovne uporabe. Beek je hotel tako potolažiti Čeha zaradi govora sodnega ministra Kleina, ki se jim je zameril! Baje je Beek potolažil Čeha, in Klein ne odstopi.

* **Ženske in svoboda združevanja.** Na Dunaju se je vršil shod žen, ki so sklenile resolucijo, da se naj odpravi prepoved, da ženske ne smejo biti članice političnih društev. Shoda se je udeležilo več socialnodemokratskih in naprednih poslancev.

* **Osrednjo pisarno na Dunaju** za nemško napadalo delo v Avstriji so si ustvarili Nemci. Hočejo to delo enotno organizirati, predvsem pa se ukvarjati z naseljevanjem Nemcev po slovenskih deželah.

* **Nadomestne obč. volitve na Dunaju** so z volitvami v okr. občinske zastope

v ponedeljek končale. Pri slednjih so zmagali naprednjaki v I. in IX. okraju.

* **Agrarno vprašanje na Romunskem.** V romunski zbornici je minister za poljedelstvo predložil zakonski načrt, s katerim se omejuje pravica dajanja posestev v zakup.

* **Civilna lista pruskega kralja.** Neki berlinski list poroča, da pruska vlada predloži v kratkem pruskemu deželnemu zboru zakonski načrt, s katerim se cesarju Viljemu kakor pruskemu kralju poviša civilna lista. Nemški cesar ne prejema namreč od nemške države nikake civilne liste. Kot pruski kralj dobiva cesar Viljem v ime civilne liste 15.719.296 mark. — Leta 1820. je znašala civilna lista 7.700.000 mark; leta 1858. je bila povišana za poldrugi milijon, 1868 za tri milijone, in leta 1886, v drugem letu vladanja sedanjega cesarja zopet za 3 in pol milijone.

* **Katoliška avtonomija na Ogrskem.** Kakor javljajo iz Budimpešte, je imel grof Ferdinand Zichy, vodja ljudske stranke, daljše posvetovanje o stvari katoliške avtonomije.

* **Obsojen novinar.** Urednik lista revolucionarnih socialistov na Ogrskem je bil obsojen na 8 mesecev državne ječe, ker je povodil vinogradarske krize v južni Franciji napisal antimilitarističen članek.

* **Srbska skupščina** je razpravljala dne 3. t. m. o proračunu za l. 1908. Soglasno se odobri postavka 1, kraljeva civilna lista (1.200.000 dinarjev). Pri razpravi o postavki 1a (apanaža 360 tisoč dinarjev prestolonasledniku in ostalim članom kraljeve rodovine) pripomni mladi radikalec Prodanić, da je postavka protustavna. Ministrski predsednik Pasić pravi, da apanaža ni protustavna. Mladi radikalec Katić naglašja, da igra Pasić že ulogo portugalskega Franca, ki je protipostavno zvišal civilno listo.

* **Italijanstvo v Istri.** Te dni so ustanovili podružnico Lega v Unjah pri Lošnju, dasi ni tam niti enega pravega Italijana. — Predsednik te Legine podružnice je Andrej Nikolić, blaginjak Ivan Nikolić, tajnik Ivan Ravević! To so gotovo čisto rimska imena! Ubogo Italijanstvo Istre, ki živi od slovenskega renegatstva!

* **Dr. Kramar odloži mandat.** Iz Prage poročajo, da odloži dr. Kramar svoj državnozborski mandat ter da se stalno preseli v Krim na Rusko.

Jubilejski dar.

Učiteljsko sebi! Tov. Janko Žirovnik, iz St. Vida pri Ljubljani, izkupiček za „Narodno pesmiza šolsko mladino“ v marcu 1903 K 41 h; učiteljsko meščanske šole v Krškem za april 5 K; tov. Ferdo Juvaneč, šolski voditelj v Postojni, za april 2 K; tov. Angela Troštova iz Vodic za april 2 K; tov. Julij Kobal iz Dolenje vasi pri Senožečah za marec 2 K; Jakobinec Dimnik iz Ljubljane za april 2 K; tov. Andrej Kmet in tov. Josip Lapajne iz Cerklja na Gorenjskem za marec vsak 2 K; tov. Julij Slapšak iz Vodic za april 2 K; skupaj 211 K 41 h; zadnjič izkazanih 786 17 K; doslej darovanih 997 58 K. Bog plati!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Društvo slovenskih učiteljic namesto venca na grob tovarišici Olgi Kobau-Gasperinovi 20 K; g. Anton Vilfan-Aleš, župan in gostilničar na Ježici pri Ljubljani za „deset krčmarskih zapovedi“ iz „Učiteljske tiskarne“ 10 K; g. Anton Kuder, c. kr. sodni pristav v Ormožju 5 K; tov. Avgust Korbar iz Preserja 20 K, ki mu jih je dal posestnik Jakob Bovha, ker mu je odpustil žaljenje in ker skesano obžaluje, da je razžalil nadučitelja A. Korbarja; g. Josip Vidmar, dežnikar in posestnik v Ljubljani, 5 K namesto venca na grob gospe M. Rovškove; Pavla Čopova iz Borovnice, nabrala pri borovniškem koncertu 8 25 K; tov. J. Stepišnik iz Zagorja ob Savi, nabral v veselji družbi „tančice“ pri g. Weinbergerjevi med prijatelji šole 6 10 K; tov. Fani Živec iz Dutovelj, nabrala pri prvem roditeljskem sestanku v „učiteljskem krožku za dutoljsko okolico“ 4 36 K; tov. Josip Lapajne iz Cerklja na Gorenjskem, 2 K „krstnina“. Glavna posojilnica v Ljubljani 50 K. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Engelbert Gangl iz Idrije; Mijo Kabaj in Marga Zele iz Begunj pri Cerknici; Janko Čepin in Marija Novak iz Polhovega gradca; Janko Arnšek iz Leskovec pri Krškem (3 K); Simon Gajšek, Ludovik Potočnik; Terezija Potočnik; Hermina Bračič; Alojzija Windischer in Friderika Zechner, vsi iz Dobove pri Brezicah! Janko Polak iz Döl pri Litiji; Fran Križman in Amalija Murovec iz Šempasa pri Gorici. Bog plati!

Prvo jubilejsko krono Učiteljskemu konviktu! Vsak in vsaka med nami, ki dobi prvo jubilejsko krono, naj ne čaka, da se ogreje v roki ali celo v žepu, ampak naj jo pošlje Učiteljskemu konviktu! Tudi s tem ju-

bilejskim denarjem podpirajmo kotiček svojega skupnega doma!

Novi okrajni šolski nadzorniki na Kranjskem. Imenovani so za okrajne šolske nadzornike na Kranjskem ti-le gg.: za slovenske ljudske šole: za šolska okraja Krško in Litija nadučitelj v Zagorju Ludovik Stiasny, za šolska okraja Postojna in Logatec nadučitelj v Postojni Ivan Thuma, za šolska okraja Novo mesto in Črnomelj nadučitelj v Spodnjem Logatcu Josip Turk, za šolska okraja Kranj in Radovljica vadiški učitelj na učiteljsišču v Ljubljani Ivan Janežič, za šolska okraja Ljubljana mesto in Kočevje vadiški učitelj na učiteljsišču v Ljubljani Anton Maier, za šolska okraja Ljubljanska okolica in Kamnik nadučitelj v Ljubljani Franc Gabršek; za nemške ljudske šole v šolskih okrajih Kočevje, Novo mesto in Črnomelj glavni učitelj na učiteljsišču v Ljubljani Rudolf Peerz, za druge nemške ljudske šole v deželi profesor na realki v Ljubljani Albin Belar. — Nova nadzornika sta gg. Janežič in Gabršek, zadnji je bil že pred leti nadzornik. Vsi drugi so naši stari znanci. — Sobotni „Slovenec“ piše o tem imenovanju: „Pri imenovanju c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov je vlada zopet očitno pokazala svojo pristranost. S temi imenovanji S. L. S. nikakor ne more biti zadovoljna in bo morala izvajati potrebne posledice, ako se tak sistem še dalje vzdržuje.“ — Kakor se vidi, hoče „Slovenec“ na vsak način imeti v šolstvu — politiko. „Slovenec“ je res nepoboljšljiv.

Poklonitev otrok cesarju bo dne 21. maja ali 23. maja v Schönbrunn. Poklonitve se udeležijo 40.000 učencev in učenek.

Davica se je pojavila med otroci v Krivi Vrbi na Koroškem. V Kolbinici so pa zaradi davice in škrlatice morali šolo zapreti.

Za učitelje slepecv. Na Dunaju se začne v tekočem mesecu štiritedenski tečaj za ljudskošolske učitelje v metodi za poučevanje slepih otrok. Nujne zglastitve je poslati na c. kr. zavod za vzgojo slepih na Dunaju, II. okraj, Wittelbachstr. Nr. 5.

Teorija in praksa. Že v 12. številki smo na tem mestu pisali, kakšna je „Slovenčeva teorija in kakšna je njegova praksa. Noč in dan. V soboto se zadira neumni „Boltatu Pepe iz Kudeluga“ v tovariša Dimnika. Dokaz, da ni „Slovenčevim obljubam nič verjeti. To si je treba zapomniti!

Učiteljska zborovanja v Ljubljani. Ob velikonočnih počitnicah bo v Ljubljani pet učiteljskih zborovanj. V sredo, dne 15. t. m. bo ob devetih dopoldne v „Narodnem domu“ 36. občni zbor „Narodne šole“, društva v podporo slovenskemu ljudskemu šolstvu; takoj po tem zborovanju bo istotam 47. občni zbor „Vdovskega učiteljskega društva“, društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem. Ta dan, ob enajstih dopoldne bo 2. občni zbor „Učiteljske tiskarne“ v tiskarnskih prostorih, v Gradišču št. 4. — Ob dveh popoldne, isti dan, bo v hotelu „Južni kolodvor“ seja upravnega odbora „Zaveze“. Na čast vsem zborovalcem pa priredi „Ljubljansko učiteljsko društvo“ prejšnji večer, t. j. dne 14. t. m. ob osmih zvečer v hotelu „Južni kolodvor“ zborovanje, ki bo pri njem predaval tovariš L. Jelenc „o šolsko-higijenski razstavi v Londonu.“ K temu prijateljskemu učiteljskemu sestanku, oziroma zborovanju pride tudi deželni poslanec tovariš E. Gangl; pričakujemo pa tudi dva učitelja-gosta iz Zagreba, ki prideta v Ljubljano študirat poslovanje in uredbo „Učiteljske tiskarne“.

Učiteljsko tiskarno nameravajo ustanoviti hrvaški učitelji v Zagrebu. V ta namen se prideta ob velikonočnih počitnicah k naši tiskarni informat predsednik „Zaveze“ hrvaških učiteljskih društev g. Josip Kirin in pa urednik „Škole“ g. Stjepan Širola.

Žirovnike Narodne pesmi za šolsko mladino donajajo „konviktu“ lepe dohodke. To je najboljši dokaz, kako srečno roko je imel tov. Žirovnik pri tej birki; no, saj je pa on tudi res veščak v tej stroki. V kratkem bo razpečanih 20.000 izvodov in treba bo misliti na drugo izdanje.

Prošnja. Tovariše in tovarišice, ki prirejajo roditeljske večere, prosimo, da pošiljajo svoje referate in poročila o udeležbi uredništvu „Domačega ognjišča“.

Učiteljske zastopnike v kranjskih okrajnih šolskih svetih pozivljamo, da čim prej skličejo shod in se skupno posvetujejo o dolžnostih, ki jih imajo v okrajnih šolskih svetih.

Čebelarški shod. Z Vipavskega poročajo: V Vel. Zabljah je bil na praznik dne 25. pret. m. čebelarški shod. Iz daljnega Rakovnika pri Ljubljani je prihitel tov. Ant. Likozar razpravljat o pomenu čebelarstva. Zbralo se je v šoli razmeroma obilo čebelarjev in prijateljev h koristnemu pouku, da celo iz Trsta sta bila gg. Grmek in Martelanc navzoča. Poročevalec Likozar je pač ljubitelj in poznavalec čebel. Pa tudi govoriti zna tako, kakor bi imel z medom namazana usta. Ne bomo pa tu opisovali vsebine govora, ker to prinese gotovo kak strokoven list. Omeniti le moramo, da se je na shodu sklenilo ustanoviti za ta okraj čebelarško podružnico, ki bo za čebelarje veli-

kega pomena. V naprednih Zabljah je osobito mnogo izkušenih in starih čebelarjev. Tov. učitelj Bratina in njegova prijazna gospa sta potem nekoje udeležnike povabila k svoji gostoljubni mizi na okrepčilo.

Plemenit rodoljub. Inženir Viljem Polak, ki je umrl v Trzinu na Gorenjskem, je volil družbi sv. Cirila in Metoda približno 188.000 K. Užitek od te glavnice ima deloma njegova soproga, deloma njegova sestra do svoje smrti. Trziškemu Sokolu je volil pokojnik 3000 K, slovenskemu bralnemu društvu v Trzinu 3000 K, otroškemu vrten 2000 K, za slovenska učila 1000 K, dijaški kuhinji v Kranju 6000 K, za učitelja petja in godbe v Trzinu 6000 K. Vsi ti volilno-jemniki imajo pravico pobirati samo obresti od voljenih zneskov. Za slovenske tehnike je določil ustanovno glavnicu 15.000 K. Slava takemu rodoljubu, kakršnega še ni rodila slovenska mati!

Društvo slov. učiteljic zboruje dne 16. aprila 1908 ob 10. uri dop. v šentjakobski šoli v Ljubljani. Na dnevnem redu je: 1. Pozdrav predsednice, 2. Poročili tajnice in blaginje-čarke, 3. Poročilo o uspehih akcije za dom učiteljic, 4. Volitev odbora za l. 1908. in 1909. 5. Predlogi in nasveti. Odbor.

„Idi in razdeli svoje bogastvo med siromake!“ Uradni list na Solnogradskem je imel nedavno sledeči razpis: „Na prigajanje cerkve o Niedersillu bo dne 20. marca pri okrajnem sodišču v Mittersillu javna prodaja Wimmove kmetije s kravo, gnojem, stelo in kmetijskim orodjem vred. Najmanjša ponudba je 8464 kron.“

Okrajna učiteljska konferenca za postojnski šolski okraj se vrši v Postojni dne 27. junija t. l. Poleg navadnih točk so na dnevnem redu še sledeče teme: 1. Slovniški pouk v ljudski šoli. Poročevalec J. Kostanjevec, c. kr. vadiški učitelj v Ljubljani. — 2. Kako praznuj ljudska šola dostojno 60 letnico vladanja presvetega cesarja Franca Jožefa I.? Splošen referat, ki ga ima izdelati učiteljsko v krajnih učit. konferencah, oziroma voditelji enorazrednic. — 3. Razvitek šolstva v postojnskem okraju za vladanja presvetega cesarja Franca Jožefa I. Poročevalec nadučitelj A. Skala.

S Štajerskega nam pišejo: Sezona cerkvenih procesij se odpravi z Markovo procesijo dne 25. t. m. Radoveden sem, ali izidejo do tistikrat v § 63. izvedbenih predpisov k šol. in uč. redu z dne 19. septembra 1907. obljubljen „Eingehendere Bestimmungen über die Teilnahme der Schulkinder an den kundgemachten religiösen Übungen werden nachfolgen.“ Te določbe bodo pokazale, kako daleč smo že od konkordatne šole, oziroma kako daleč smo že zopet zlezli nazaj!

Umrl je 5. t. m. v Postojni v starosti 45 let posestnik gospod Anton Lavrenčič iz veleugledne narodne rodovine notranjske. Pokojnik je bil blaga duša, ki je užival obče simpatije v vseh krogih, ki so ga poznali. Kako zlata duša je bil in kako živ je bil njegov narodni čut, priča njegova poslednja volja. Zaprtil je 1000 K za ubožno šolsko mladino ljudske šole v Postojni, 1000 K družbi sv. Cirila in Metoda, 1000 K gasilnemu društvu v Postojni, 500 K ljudski knjižnici v Postojni, 500 K pevskemu društvu „Postojna in 500 K za „Sokolski dom“ v Postojni. Bodi blag in ljub spomin možu, ki je na smrtni postelji mislil na svoj narod in položil tako lep dar na domovinski oltar.

Osebnost vstila na Kranjskem. Suplentinja v Loškem potoku Ljudmila Kovarčeva in suplentinja v Gornjem Logatcu Ljudmila Juvanova sta imenovani za provizorični učiteljici. Suplentinja v Babinem polju Marija Modičeva je imenovana za provizorično učiteljico in voditeljico istotam. V Šenčurju je definitivno nastavljen učiteljica Amalija Kečeljova. Za provizorično učiteljico v Kokri je imenovana Alojzija Stebijeja.

Pohvalno priznanje je izrekel deželni šolski svet učitelju na Viču Josipu Gregorinu za vestno izvrševanje stanovskih dolžnosti.

Osebnost vstila na Štajerskem. V pokoji je šel nadučitelj na Ptujski gori Domicijan Serajnik. Zopet nastavljen je začasno upokojena učiteljica Letejica Kobaletova v Hrastniku. Za definitivnega učitelja je imenovan pri Sv. Miklavžu pri Ormožu Karel Pinterič.

Listnica uredništva.

F. Š. pri Sv. J. Na Vaše vprašanje odgovorimo prihodnjič v zaglavju „Pisarna“. — O ostalem naj piše kdo, ki je dobro znan v Vašem okraju. Ali pridete v Celje? Lahko se dogovorimo ustno! Kar ni moglo danes v list, pride prihodnjič.

Listnica upravnštva.

Došlo mi je več pritožb glede izkaza o plačilu „Učiteljskega Tovariša“. Vsem tistim tole: Ni izključeno, da bi se pri kakem posamezniku ne bila v naglo pripetila kakšna pomota glede datuma, a pri večini ni pomot. Tistim, pri katerih sem isto zaledil, sem osebno pisal, vsem drugim pa tako izkazuje knjiže.

Pišo mi nekdo: „Prosim malo bolj natančno pogledajte račune, morda najdeti, da je za celo leto 1907 plačano. Če je treba Vam o priliki predložim recept s dne 2. nov. 1907 za 8 K.“

In drugi: „Na zavikut današnje številke stoji — plačano do 30. junija 1908. V istini sem plačal vso naročnino za tekoče leto in sicer 2. jan. 1908 4 K in 3. feb. 1908 4 K, t. j. 8 K za celo leto. Tako govorita shranjena recepta“ itd.